Allah'ın beni kendisiyle gönderdiği hidayet ve ilmin misali, bir araziye yağan bol yağmura benzer

Ebû Mûsâ -radıyallahu anh-'dan rivayet edildiğine göre, Nebî -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur: «Allah'ın beni kendisiyle gönderdiği hidayet ve ilmin misali, bir araziye yağan bol yağmura benzer. Bu arazinin bir kısmı verimliydi; suyu emdi ve bol ot ile bitki yetiştirdi. Bir kısmı ise sertti; suyu üzerinde tuttu. Allah da onun sayesinde insanlara fayda verdi. İnsanlar o sudan içtiler, hayvanlarını suladılar ve ekinlerini suladılar. Yağmur, arazinin bir başka kısmına da isabet etti ki, orası dümdüz ve çorak bir yerdi; ne suyu tutuyor ne de ot bitiriyordu. İşte bu, Allah'ın dininde anlayış sahibi olan, Allah'ın beni kendisiyle gönderdiği hidayet ve ilimden faydalanan; onu öğrenip başkalarına da öğreten kimsenin misalidir. Bir de buna değer vermeyen, başını bile kaldırmayan ve benimle gönderilen Allah'ın hidayetini kabul etmeyen kimsenin misali vardır.»

[Sahih Hadis] [Muttefekun aleyh]

Nebî -sallallahu aleyhi ve sellem- Allah'ın kendisini insanlara ulaştırmak için gönderdiği hidayeti ve şer'î ilmi kabul edip ondan faydalanan kimseleri, üzerine bol yağmur yağan toprağa benzetmiştir. Bu topraklar ise üç kısma ayrılır: Birincisi: Temiz ve verimli bir topraktır. Yağmur suyunu emer, bunun sonucunda bol miktarda yaş ve kuru bitki yetiştirir. Böylece insanlar ondan faydalanırlar. İkincisi: Suyu üzerinde tutan, ancak bitki yetiştirmeyen bir topraktır. Buna rağmen suyu muhafaza ettiği için insanlar ondan faydalanır; içerler, hayvanlarını sularlar ve ekinlerini sulayıp yetiştirirler. Üçüncüsü: Düz ve sert bir topraktır. Ne suyu tutar ne de bitki yetiştirir. Böylece ne kendisi o sudan faydalanır ne de insanlar onun sayesinde bir fayda elde ederler. Aynı şekilde, Nebî -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ilim ve hidayet olarak getirdiği vahyi dinleyen insanlar da bunun gibidir. Birincisi: Allah'ın dininde âlim ve derin anlayış sahibi olan, ilmiyle amel eden ve onu başkalarına öğreten kimsedir. Bu kişi, suyu içine çekip kendisi faydalandığı ve bitki bitirerek başkalarına da fayda sağlayan verimli toprağa benzer. İkincisi: İlmi ezberleyip muhafaza eden; ancak onu derinlemesine anlayıp ondan hükümler çıkarma yeteneğine sahip olmayan kimsedir. Bu kişi ilmi toplar ve vaktini onu korumaya ayırır; fakat onun nafile hükümleriyle amel etmez veya topladığı ilmi tam olarak kavrayamaz. Buna rağmen başkalarının ondan faydalanmasına vesile olur. O, suyu üzerinde tutarak insanların ondan yararlanmasını sağlayan toprağa benzer. Üçüncüsü: İlmi işiten; fakat onu ne ezberleyip muhafaza eden, ne onunla amel eden ne de başkalarına aktaran kimsedir. Bu kişi, ne bitki yetiştiren ne de suyu kabul eden yahut suyu başkaları için kirleten çorak veya dümdüz sert toprağa benzer.